

rafting“ u kojem sudjeluje cijela posada čamca što se spušta niz brzu rijeku, ne znajući što je sve očekuje na tom putu.

Čitajući knjigu i prolazeći kroz „Vođič“ kao da prolazimo kroz životni trening ili pripreme kako bismo nastavili, unatoč olujama, sa svojom plovidbom s Isusom Kristom, koji je blizu. Bliže nego što može-

mo sanjati, ističe Lucado. Kao izazov autor poručuje čitatelju da ne zaboravi posljednji Zakon svjetionika: „Pristupite životu kao putovanju na jedrenjaku. Uživajte u pejzažu. Istražite brod. Sprijatelžite se sa kapetanom. Pomalo pecajte. A kada dođete kući, iskrajte se.“

Robert Bogešić

Gene S. Whiting

Zrinski, Međimurje i reformacija

Prilozi poznavanju povezanosti Zrinskih, Međimurja i reformacije u drugoj polovici 16. stoljeća

Bogoslovni institut, Zagreb, 2008., 304 str.

Autor Gene S. Whiting, Amerikanac koji živi u Čakovcu i piše na hrvatskom jeziku, uhvatio se u koštac s vrlo zahtjevnom i još uvijek nedovoljno istraženom temom odnosa Zrinskih, Međimurja i reformacije. U istraživanju se koristio brojnom izvornom građom (145 bibliografskih jedinica) te starijom i novijom literaturom (532 bibliografske jedinice). Jedan dio izvorne građe daje u prilogima u originalu i prijevodu na hrvatski jezik. U radu upućuje na izvore i djela koja su domaći znanstvenici često koristili, ali tu ne staje već u istraživanje uključuje relevantnu manje poznatu arhivsku građu te domaća i strana, posebice mađarska, manje poznata no vrlo značajna kulturno-znanstvena djela.

Knjiga uz predgovor i zaključak ima pet poglavlja, dvadeset tri ilustracije i trinaest priloga te kazalo imena, mjesta i pojmova.

U prvome poglavlju naslovljenom Uvod u pozadinu reformacije autor daje povijesni i sociokulturni kontekst reformacije i protureformacije u Europi i Hrvatskoj.

Drugo je poglavlje posvećeno Nikoli IV. Zrinskom. Uz povijesno-genealoške priloge obitelji Zrinski, posebice o prvoj i drugoj ženi Nikole IV., Katarini Frankopan Evi Rosenberg, autor donosi rezultate iscrpnog istraživanja rodbinskih, prijateljskih, vjerskih, kulturnih i političkih veza pojedinih članova obitelji Zrinski. Posebno se usredotočuje na Ivana III. Ungnada i tiskaru Biblijskog zavoda u Urachu pod njegovim upraviteljstvom.

U raspravi o djeci Nikole IV. Zrinskog, kojoj je posvećeno treće poglavlje, autor prati protestantsku vjersku i kulturnu nit u življenju i javnom djelovanju Jurja IV. i njegove braće te njegovih sestara u zrcalu ženidbenih veza.

O drugim poveznicama obitelji Zrinski s reformacijom autor raspravlja u četvrtom poglavlju, gdje ističe da je Juraj IV. imao raznovrsne ozbiljne dodire s brojnim utjecajnim protestantima.

U petom poglavlju autor raspravlja o protestantizmu u Međimurju. U prvome dijelu navodi niz protestantskih ple-

menitaša s kojima su Zrinski gajili prijateljske veze, posebice iz porodica Banffy, Batthyány, Erdődy, Frankopan, Nádasdy, Rosenberg, Stubenberg, Széchy, Thurzó i Ungnad. Tomu dodaje više od četrdeset protestantskih propovjednika koji su se nalazili u crkvama po Međimurju, te s osobitom pažnjom raspravlja o djelovanju propovjednika Mihalja Bučića. U raspravi se dotiču teme obrazovanja i učenosti među protestantima u hrvatskim i susjednim zemljama te tiskare pod mecenstvom Jurja IV. Zrinskog.

Autor se u istraživanju usredotočuje na vezanost Zrinskih uz reformaciju te daje istraživanju povijesno protestantsku perspektivu. Uz povijesno-genealoške priloge o obitelji Zrinski, specifičan i vrijedan doprinos razvoju znanosti daje istraživanje rodbinskih, prijateljskih i vjerskih veza Zrinskih, koje autor smješta u opći društveni kontekst onoga vremena.

Usporedbom ovog rada s tematski

sličnim djelima razvidno je da autor svojim pristupom i spoznajnim pregledom nadopunjava dosadašnje spoznaje i osvjetljava ih iz inozemne protestantske perspektive.

Iako je u tekstu blago zamjetan američki stil pisanja, autor se izvanredno trudio iskoristiti hrvatsko jezično blago i pravopisne stečevine. U korištenju uvriježenog nazivlja je dosljedan, koliko je to moguće, a povijesnoj je logici nastojao biti vjeran.

Rad je pisan znanstveno popularno i namijenjen je znanstvenoj i stručnoj javnosti, posebice u području povijesti i teologije.

Rad obrađuje niz tema vezanih uz Zrinske, Međimurje i reformaciju koje do sada nisu bile iscrpno istražene te vrlo vrijedne priloge godinama nedostupne široj javnosti. Svojim je istraživanjem autor dao vrijedan doprinos razumijevanju povijesnih zbivanja u sjeverozapadnoj Hrvatskoj s inozemne - američke - kulturne i povijesno-teološke perspektive.

Stanko Jambrek